

BESLUIT VAN GEDEPUTEERDE STATEN VAN DRENTH INZAKE ONTHEFFING OP BASIS VAN HOOFDSTUK 3 VAN DE WET NATUURBESCHERMING (WNB)

Ontheffinghouder	: Gemeente Noordenveld
Activiteit	: Sloop van gebouw aan Schoolstraat 3 in Een en de nieuwbouw van vier starterswoningen, vier eengezinswoningen en drie seniorenwoningen
Locatie	: Schoolstraat 3 in Een

Deze ontheffing wordt verleend voor de periode vanaf het moment van afgifte tot en met 31 december 2027.

Besluit

Gedeputeerde Staten van Drenthe (GS) hebben besloten op basis van bijgevoegde motivering (zie bijlage 1) een ontheffing te verlenen aan gemeente Noordenveld voor wat betreft de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1, lid 2 en lid 4 en art. 3.5, lid 2 en lid 4 van de Wnb waar het gaat om het beschadigen of vernielen van voortplantings- of rustplaatsen alsmede het opzettelijk verstoren van de huismus (*Passer domesticus*) en de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*).

De ontheffing wordt verleend onder de volgende voorschriften:

1. Algemene voorschriften

- 1.1 De ontheffing wordt slechts voor de hierboven beschreven verbodsbepalingen en genoemde soorten verleend.
- 1.2 Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
- 1.3 De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met de provincie Drenthe indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschriften 1.1 en 1.2 noodzakelijk zijn.
- 1.4 Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsoptvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
- 1.5 Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
- 1.6 De ontheffinghouder dient, zodra de datum van aanvang van de werkzaamheden bekend is, doch uiterlijk 7 dagen van tevoren, hiervan melding te maken bij de provincie Drenthe. Dit kan door een e-mail te sturen naar yth@drenthe.nl. Er dient eveneens vermeld te worden welke ecologisch deskundige het project gaat begeleiden, met daarbij behorend de juiste contactgegevens.

2. Specifieke voorschriften

- 2.1 Er dient gewerkt te worden zoals beschreven in het Activiteitenplan soortbescherming, d.d. 9 november 2022, van Lycens, behorend bij dit besluit
- 2.2 Kleine wijzigingen in de uitvoering van het project en de hieronder genoemde voorschriften kunnen doorgevoerd worden na afstemming met de ecooloog en in overleg met het bevoegd gezag/ toezichthouder en dienen minimaal ecologisch gelijkwaardig te zijn aan de in de aanvraag voorgestelde werkwijze.
- 2.3 Maximaal vijf dagen voorafgaand aan de sloopwerkzaamheden dient door een ecologische deskundige vastgesteld te zijn dat er geen beschermde soorten in de te slopen bebouwing aanwezig zijn.
- 2.4 De in dit besluit beschreven voorschriften dienen in een ecologisch werkprotocol te worden opgenomen. Dit ecologisch werkprotocol dient te allen tijde op de locatie (papier of digitaal) aanwezig te zijn en dient onder betrokken werknemers, met name ook de uitvoerenden op de locatie, bekend te zijn. Werkzaamheden dienen conform dit protocol te worden uitgevoerd. In het ecologisch werkprotocol dient ook vermeld te zijn welke ecologisch deskundige op het gebied van de huismus en gewone dwergvleermuis het project begeleid, met daarbij behorend de juiste contactgegevens.
- 2.5 Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een (ecologisch) logboek bijgehouden te worden van alle ecologische handelingen. Uit dit logboek dient aangetoond te worden wanneer en op welke wijze de hier beschreven voorschriften zijn uitgevoerd. Dit logboek dient op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren en is beschikbaar ter inzage voor het bevoegd gezag.
- 2.6 Het ongeschikt maken van woningen dient uitsluitend maximaal vijf dagen voorafgaand aan de uitvoering van de sloopwerkzaamheden plaats te vinden. Hierbij dient voorkomen te worden dat verblijfplaatsen onnodig ongeschikt gemaakt worden, vanwege het feit dat de werkzaamheden pas na het betreffende voortplantings-, zomer- of winterseizoen plaatsvinden. De planning dient uit te sluiten dat ten gevolge van het ongeschikt maken, een broed-, kraam-, paar- of winterseizoen voor een beschermde soort onnodig verloren gaat.
- 2.7 Er dient rekening te worden gehouden met het gebruik van kunstmatige verlichting een uur voor zonsondergang en een uur na zonsopkomst. Oorspronkelijke nest- en verblijfplaatsen, externe huismus- en vleermuiskasten en de nieuw gerealiseerde permanente mitigatie voor huismus en gewone dwergvleermuis mogen onder geen beding worden aangeschenen door kunstmatige verlichting in verband met verstoring en daardoor het mogelijk ongeschikt raken van nest- c.q. verblijfplaatsen. Dit geldt zowel tijdens de werkzaamheden voor de sloop-, ten tijde van de bouwwerkzaamheden alsmede tijdens de gebruikersfase (elf wooneenheden zijn bewoond).
- 2.8 Wanneer de werkzaamheden niet uiterlijk voor 1 maart 2024 onder leiding van een ecologisch deskundige zijn aangevangen, dan dient een update plaats te vinden van het reeds uitgevoerde ecologische onderzoek door een ecologisch deskundige. De update dient zich dan te richten op de hoeveelheid aanwezige nestplaatsen van de huismus, alsmede vleermuisverblijfplaatsen. Zowel een quickscan als aanvullend onderzoek heeft een geldigheid van drie jaar. Dit hernieuwde onderzoek dient dan gestuurd te worden naar het bevoegd gezag per mail, gericht aan vth@drenthe.nl, onder vermelding van het zaaknummer van dit besluit.

Huisumus

- 2.9 De ontheffinghouder dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare periode van de huismus. Gezien de functie van het plangebied voor de huismus (als voortplantingsplaats) loopt deze periode globaal van 1 maart tot 1 september. Afhankelijk van het seizoen en de klimatologische omstandigheden kan deze periode langer of korter zijn. De

periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient daarom afgestemd te worden met een ecologisch deskundige op het gebied van de huismus.

- 2.10 Nestplaatsen van de huismus dienen niet ongeschikt gemaakt te worden ten tijde van een vorstperiode. Dan dient er gewacht te worden met het ongeschikt maken van de nestplaatsen, en kunnen de werkzaamheden pas hervat worden als er geen sprake meer is van vorst.
- 2.11 De ontheffinghouder dient, voorafgaand aan de sloopwerkzaamheden en ter overbrugging van de sloop en nieuwbouw van elf wooneenheden, voor elke nestplaats die verloren gaat van de huismus, tenminste twee alternatieve verblijven aan te bieden binnen 200 meter van het onderzoeksgebied conform het Activiteitenplan soortbescherming, d.d. 9 november 2022, van Lycens. Er dienen daarom tenminste 24 externe huismuskasten, op aanwijzing van een ecologisch deskundige, opgehangen te zijn volgens de eisen uit het meest actuele Kennisdocument van BLJ12 betreffende de huismus. De afmetingen van de broedruimte dienen minimaal 15 x 8 cm te bedragen. Tevens dienen er reeds in de nabijheid van de tijdelijke huismuskasten (invliegopeningen van kasten op minimaal 50 centimeter afstand van elkaar) schuilmogelijkheden aanwezig te zijn. Daarnaast dienen de tijdelijke huismuskasten bij voorkeur georiënteerd te zijn op de noord- of oostzijde van de gevel van een gebouw (in verband met hittestress) en vrij te zijn van kunstmatige lichtverstoring.
- 2.12 De aangebrachte externe huismuskasten voor het project Schoolstraat 3 in Een dienen ook te blijven hangen als ecologische plus voor het plangebied en zeker gedurende de duur van de ontheffing, nadat de permanente voorzieningen zijn gerealiseerd. Indien de huismuskasten worden vervangen vanwege de staat hiervan, dan dient dit altijd buiten het broedseizoen van de huismus plaats te vinden en vindt er te allen tijde eerst controle plaats door een ter zake kundige ecooloog op het gebied van de huismus voordat er een kast verwijderd wordt.
- 2.13 In de nieuwbouw dienen er zowel ten oosten als ten westen van het onderzoeksgebied twaalf permanente kasten gerealiseerd te worden aan beide kopse kanten (zes om zes) en wordt het vogelschroot twee panlatten opgeschoven zodat huismussen toegang hebben tot de eerste twee rijen onder de dakpannen om tot broeden te kunnen komen. Dit houdt in 24 inpandige nestgelegenheden voor de huismus in totaal alsmede dat het onder de daken toegankelijk is voor de huismus.
- 2.14 De permanente nestkasten dienen op minimaal drie meter hoogte (liefst hoger) opgehangen te worden aan de gevel in de nieuwbouw, waarbij de minimale broedruimte van een kast 15x8 cm bedraagt voor de huismus. Daarnaast dienen de invliegopeningen ook tenminste 50cm van elkaar verwijderd te zijn in verband met het territoriale gedrag van mannelijke huismussen. Dit wordt geplaatst onder leiding van een ecologisch deskundige op het gebied van de huismus.
- 2.15 Voor zowel de tijdelijke compensatie als de permanente situatie geldt dat er voldoende (winter)groene beplanting (bij voorkeur inheems) voor de huismus aanwezig dient te zijn om in te schuilen, alsmede de mogelijkheid om in de nabijheid stofbaden te kunnen nemen. Indien dit niet aanwezig is, zorgt dit voor een aantasting, zo niet ongeschiktheid, van de nieuwe nestplaats van de huismus.

Gewone dwergvleermuis

- 2.16 De ontheffinghouder dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare periodes van de gewone dwergvleermuis. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer of korter duren. De periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient daarom afgestemd te worden met een ecologisch deskundige op het gebied van de gewone dwergvleermuis. Indien de werkzaamheden niet buiten het kwetsbare seizoen van de gewone dwergvleermuis uitgevoerd kunnen worden (in dit geval de zomerperiode), dienen de woningen voorafgaand aan het kwetsbare seizoen ongeschikt gemaakt te worden, zodat er geen verstoring, of zelfs doding, plaatsvindt van de gewone dwergvleermuis tijdens de uitvoering van de sloopwerkzaamheden.

- 2.17 De verblijfplaats wordt ongeschikt gemaakt gedurende de daglichtperiode wanneer de twee avonden ervoor minimaal 8 graden Celsius is gebleven, gedurende de eerste vier uur na zonsondergang.
- 2.18 De verblijfplaats mag alleen ongeschikt gemaakt worden indien het tijdens de werkzaamheden m.b.t. het natuurvrij maken niet regent, alsmede eveneens de twaalf uur daarna niet.
- 2.19 Het ongeschikt maken van verblijfplaatsen bestaat uit het verwijderen van de gevelpannen en door gaten in de spouwmuur te boren om te voorkomen dat vleermuizen in de spouwmuur blijven. Hierdoor gaat het in de spouwmuur tochten, waardoor het onaantrekkelijk raakt voor vleermuizen. Bij deze werkzaamheden dient te allen tijde een ecologisch deskundige betrokken te zijn.
- 2.20 De ontheffinghouder dient, voorafgaand aan de sloop, minimaal vier externe, duurzame (houtbetonnen) vleermuiskasten geschikt voor de gewone dwergvleermuis in of in de directe omgeving van het plangebied te realiseren. Dit dient minimaal binnen 200 meter van de oorspronkelijke zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis gerealiseerd te zijn. Tevens dient de in- en uitvliegroute vrij te zijn van begroeiing alsmede ook vrij te zijn van kunstmatige lichtverstoring. De externe vleermuiskasten dienen voor het zomerseizoen geplaatst te worden, maar tenminste voor de start van de kraamperiode (15 mei). De vleermuiskasten dienen dan tenminste zes maanden voor het ongeschikt maken van de oorspronkelijke zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis opgehangen te zijn onder leiding van een ecologisch deskundige in verband met het doorlopen van de gewenningsperiode aan de externe vleermuiskasten.
- 2.21 De externe vleermuiskasten dienen van duurzaam materiaal te zijn vervaardigd, zo hoog mogelijk opgehangen te zijn op een deugdelijke manier, maar tenminste op vier meter hoogte, met een vrije in- en uitvliegroute en vrij te zijn van kunstmatige lichtverstoring. Hier dient te allen tijde een ecologisch deskundige bij betrokken te zijn (geweest).
- 2.22 Deze vier externe vleermuiskasten ter vervanging van het zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis dat verloren gaat, dienen tenminste één jaar, nadat de permanente verblijfplaatsen zijn gerealiseerd, beschikbaar te blijven voor de gewone dwergvleermuis. Verwijdering van deze tijdelijke verblijfplaatsen mag na deze periode alleen geschieden buiten de kwetsbare periode dan wel binnen de kwetsbare periode als door een ecologisch deskundige is vastgesteld dat de verblijven niet in gebruik zijn.
- 2.23 In de nieuwbouw dienen er in de zes woningen, ten westen gesitueerd van het onderzoeksgebied, vier permanente inmetselekasten te worden geplaatst en in de vijf woningen ten oosten van het onderzoeksgebied eveneens vier inmetselekasten inpandig gerealiseerd te worden onder begeleiding van een ter zake kundige ecooloog om op die manier potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen te bevorderen. Op elke windrichting worden in ieder geval twee inmetselekasten geplaatst om op die manier verschillende microklimaten te kunnen aanbieden. Deze inmetselekasten dienen zo hoog mogelijk in de gevel, maar tenminste op vier meter hoogte, geplaatst te worden, met een vrije in- en uitvliegroute en vrij te zijn van kunstmatige lichtverstoring.
- 2.24 Naast de opgave om inmetselekasten te realiseren voor de gewone dwergvleermuis ter mitigatie van de verloren gegane zomerverblijfplaats, dienen er eveneens open stootvoegen in gevels gemaakt te worden om het plangebied voor verschillende gebouwbewonende vleermuissoorten geschikt te maken. In elke windrichting dient in ieder geval één open stootvoeg in de spouwmuur gemaakt te worden om verschillende microklimaten aan te kunnen bieden. De open stootvoegen worden gerealiseerd onder leiding van een ter zake kundige ecooloog, dienen zo hoog mogelijk in de gevel gemaakt te worden, maar tenminste op vier meter hoogte, vrij te zijn van kunstmatige lichtverstoring en met een vrije in- en uitvliegroute.

3. Overige voorschriften

- 3.1 Een ecologisch deskundige op het gebied van de huismus en gewone dwergvleermuis dient ten minste aanwezig of betrokken te zijn op de volgende momenten:
- bij het ongeschikt maken van het gebouw voor de huismus en de gewone dwergvleermuis, voorafgaand aan de sloop;
 - tijdens het aanbrengen of het bepalen van de exacte locaties van de alternatieve (zowel de tijdelijke als de permanente) verblijfplaatsen op geschikte locaties;
 - bij het verwijderen van bosschages of het vellen van houtopstanden.
- 3.2 Het kan voorkomen dat de in de ontheffing gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren. In dat geval dient de ontheffinghouder, minimaal vier maanden voor het verstrijken van deze termijn een nieuwe aanvraag in te dienen. Dit voorkomt onnodige vertraging van het project.

4. Zorgplicht

- 4.1 De ontheffinghouder dient voldoende zorg in acht te nemen voor in het wild levende dieren en planten en hun directe leefomgeving. Activiteiten of werkzaamheden die leiden tot negatieve effecten op plant- of diersoorten dienen achterwege gelaten te worden, of zo uitgevoerd te worden waardoor de effecten beperkt of ongedaan gemaakt worden.
- 4.2 In navolging van het voorgaande voorschrift dient de ontheffinghouder rekening te houden met het broedseizoen van vogels. De werkzaamheden dienen zoveel mogelijk uitgevoerd te worden buiten het broedseizoen. Indien dit niet te voorkomen is door de planning van de werkzaamheden, dient een ecologisch deskundige op het gebied van de te verwachten vogelsoorten in het plangebied voorafgaand aan de werkzaamheden het plangebied en/of alle te kappen bomen c.q. te verwijderen bosschages te controleren op in gebruik zijnde nesten. Indien er in gebruik zijnde nesten worden aangetroffen, dienen de werkzaamheden te worden uitgesteld tot na het broedseizoen. Het plangebied dient hiervoor te worden vrijgegeven door de deskundig ecooloog op het gebied van de aangetroffen vogelsoort(en).

Gedeputeerde Staten voornoemd,
namens dezen,

A. Venekamp,
Teammanager Vergunningverlening, Toezicht en Handhaving

Afschrift aan:

- Ontheffinghouder Noordenveld (post en digitaal)
- Adviesbureau Lycens (digitaal)
- het College van Burgemeester en Wethouders van Noordenveld (digitaal)

Bezwaar

Belanghebbenden die het niet eens zijn met dit definitieve besluit, kunnen binnen zes weken na de dag van verzending van dit besluit een bezwaarschrift indienen bij het college van Gedeputeerde Staten van Drenthe. Voor meer informatie over de bezwaarprocedure zie <http://provincie.drenthe.nl/loket/bezwaarschriften>.

BIJLAGE 1: MOTIVERING BIJ BESLUIT

1. Aanvraag en procesverloop

Op 20 september 2022 hebben wij een aanvraag ontvangen voor een ontheffing van de Wnb van adviesbureau Lycens namens de gemeente Noordenveld (hierna ontheffinghouder). Op 9 november 2022 heeft Lycens ons namens de ontheffinghouder, naar aanleiding van de door ons gestelde vragen per mail, aanvullende informatie toegestuurd. Het project betreft de sloop van bebouwing aan de Schoolstraat 3 in Een en de nieuwbouw op deze locatie van elf wooneenheden in de gemeente Noordenveld. De ontheffinghouder heeft een ontheffing aangevraagd voor de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.1, lid 2 en 4, alsmede artikel 3.5, lid 2 en lid 4, van de Wnb voor de huismus (*Passer domesticus*) en de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*).

Figuur 1: locatie van het plangebied Schoolstraat 3 in Een rood omlijnd (bron: Activiteitenplan soortbescherming van Lycens)

2. Wettelijk kader

2.1 Vogelrichtlijn

De huismus is een beschermde inheemse vogelsoort als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn.

- Op grond van artikel 3.1 lid 2 van de Wnb is het verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
- Op grond van artikel 3.1 lid 4 van de Wnb is het verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.

Het nest van een vogel, zoals bedoeld in artikel 3.1 lid 2 van de Wnb is de plaats die een vogel gebruikt voor het leggen en uitbroeden van de eieren en het grootbrengen van de jongen, voor zover het geen nestvlinder betreft. Tevens de inhoud en de functionele omgeving van het nest dienen te worden beschermd voor zover het broedsucces hiervan afhankelijk is. Artikel 3.1 lid 2 van de Wnb is gedurende het broedseizoen van toepassing op alle in gebruik zijnde nesten van vogels. Nesten van de huismus zijn op basis van vaste jurisprudentie bovendien jaarrond beschermd. Dit houdt in dat ook buiten het broedseizoen de nesten beschermd zijn en niet mogen worden vernield of weggehaald.

2.1 Habitatrichtlijn, bijlage II van verdrag van Bern en Bijlage I van verdrag van Bonn

De gewone dwergvleermuis is beschermde inheemse soort als bedoeld in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn en is zodoende beschermd op grond van artikel 3.5 van de Wnb.

- Op grond van artikel 3.5 lid 2 van de Wnb is het verboden om dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
- Op grond van artikel 3.5 lid 4 van de Wnb is het verboden om de voorplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.

Onder voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van vleermuizen als bedoeld in artikel 3.5 lid 4 van de Wnb vallen o.a. kraamverblijven, zomerverblijven, paarverblijven en winterverblijven maar ook essentiële vliegroutes en foerageergebieden die van belang zijn voor de instandhouding van de voortplantingsplaats of rustplaats worden hieronder gerekend. Tijdelijke, seizoensgebonden verblijfplaatsen als holen die van belang zijn voor de gunstige staat van instandhouding van een soort op populatieniveau of per individu zijn ook beschermd door artikel 3.5 lid 4 van de Wnb.

Naast artikel 3.5 lid 4 van de Wnb is ontheffing gevraagd voor artikel 3.5 lid 2 van de Wnb. Gelet op de werkzaamheden die er uitgevoerd worden, valt niet uit te sluiten dat er sprake is van mogelijk opzettelijke verstoring van de gewone dwergvleermuis. Daarom is er eveneens ontheffing van de verbodsbepaling genoemd in artikel 3.5 lid 2 van de Wnb noodzakelijk.

2.2 Beoordelingsgronden ontheffing verlening

Op grond van artikel 1.10, lid 3, van de Wnb dienen wij bij het afgeven van een ontheffing op grond van de Wnb rekening te houden met de vereisten op economisch, sociaal en cultureel gebied en de regionale en lokale bijzonderheden. In dit geval zien wij, deze belangen in acht genomen, geen reden om de ontheffing anders vorm te geven.

Daarnaast blijkt uit de relevante wet- en regelgeving dat de aangevraagde ontheffing alleen kan worden verleend als er geen andere bevredigende oplossing bestaat, de ontheffing aangevraagd wordt onder een aangewezen belang en de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in het geding is. De ontheffinghouder heeft aangegeven te voldoen aan de voorwaarden zoals deze worden gesteld in artikel 3.8 lid 5 van de Wnb.

3. Overwegingen

Inleiding

De gemeente Noordenveld is voornemens om elf wooneenheden te realiseren aan de Schoolstraat 3 in Een. Om ruimte hiervoor vrij te maken, dient de huidige bebouwing te worden gesloopt. Binnen de projectlocatie is een voormalige school aanwezig. De elf wooneenheden bestaan uit vier starterswoningen, vier eengezinswoningen en drie seniorenwoningen. Teven zullen er enkele bomen gerooid gaan worden en wordt verharding verwijderd. Nadien wordt verharding weer aangelegd en

wordt er nieuwe beplanting gerealiseerd.

Figuur 2: ontwerpplan voor de realisatie van elf wooneenheden (nieuwbouwsituatie) (bron: Activiteitenplan soortbescherming van Lycens)

Ecologisch onderzoek

Om te inventariseren welke beschermde soorten binnen het plangebied aanwezig zijn, is gebruik gemaakt van landelijk, provinciaal en, indien beschikbaar, regionale verspreidingsinformatie. Uit landelijke verspreidingsinformatie uit atlanten, die deels gedateerd is, en op basis van de Nationale Databank Flora & Fauna (NDFF) dient te blijken of nabij het onderzoeksgebied in het verleden strikt beschermde soorten zijn aangetroffen.

Huismus- en vleermuisonderzoek

Het aanvullend onderzoek naar de huismus is in 2021 conform het Kennisdocument Huismus uitgevoerd van BIJ12 in de periode 1 april – 15 mei 2021. Daarbij is gelet op territorium indicerend gedrag, voervluchten en hoorbaar bedelende jongen.

Het vleermuisonderzoek is uitgevoerd conform de richtlijnen van het Vleermuisprotocol 2021. Er zijn vijf veldbezoeken aan het onderzoeksgebied gebracht. Er zijn drie bezoeken in de kraam- en zomerperiode uitgevoerd van vleermuizen in mei en juni 2021 en twee onderzoeken in de paarperiode tussen augustus en oktober 2021. Er zijn geen middernachtzwermen bezoeken uitgevoerd, omdat de te slopen bebouwing op basis van expert judgement ongeschikt wordt geacht voor massawinterverblijfplaatsen betreffende vleermuizen. Ten tijde van het huismus- en vleermuisonderzoek is er ook gelet op de aanwezigheid van beschermde dier- en plantensoorten, of sporen hiervan.

Huismus

Er zijn in totaal twaalf nesten van de huismus aangetroffen onder het dakvlak van de te slopen bebouwing. Drie nesten van de huismus bevinden zich aan de zuidzijde van het pand onder de dakpannen en naast een raamkozijn / dakraam. Twee nesten bevinden zich onder kapotte nokpannen. Eén nest bevindt zich in een gat in de gevel onder het dakoverstek. Drie nesten bevinden zich aan de noordzijde naast een raamkozijn / dakraam. Twee nesten bevinden zich onder de eerste rij dakpannen boven de dakgoot aan de noordzijde. Eén nest bevindt zich onder een scheve dakpan aan de noordzijde van het gebouw. De huismussen foerageren binnen een straal van 100 meter rondom de nestplaats (op het erf en de naast gelegen erven).

Figuur 3: de in het plangebied aanwezige twaalf huismusnesten binnen het projectgebied rood omlijnd (bron: Activiteitenplan soortbescherming van Lycens)

Gewone dwergvleermuis

Er is tijdens het uitgevoerde vleermuisonderzoek één zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis vastgesteld. Het dier heeft zijn verblijfplaats achter het dakoverstek.

Figuur 4: locatie van zomerverblijfplaats gewone dwergvleermuis binnen het projectgebied rood omlijnd (bron: Activiteitenplan soortbescherming van Lycens)

Zorgplicht naleving

Tijdens de werkzaamheden wordt rekening gehouden met de algemene zorgplicht, geldend vanuit de Wet natuurbescherming (art. 1.11 Wnb). Dit houdt in dat er bijvoorbeeld niet wordt gestart met werkzaamheden ten tijde van de kwetsbare periode van de huismus en/of gewone dwergvleermuis. Daarnaast worden handelingen achterwege gelaten of extra maatregelen genomen om te voorkomen dat door de uit te voeren werkzaamheden nadelige effecten op flora en fauna worden veroorzaakt. Kunstmatige lichtverstoring wordt voorkomen. Er is ook altijd sprake van ecologische begeleiding en staat altijd een deskundig ecooloog paraat wanneer er evt. calamiteiten of onvoorziene omstandigheden plaatsvinden.

Natuurvrij maken

Voorafgaand aan de start van de werkzaamheden (max. vijf dagen) beoordeelt de deskundig ecooloog of de periode geschikt is om te starten met de werkzaamheden ten aanzien van de huismus en de gewone dwergvleermuis.

Huisumus

De twaalf nesten van de huismus dienen uiterlijk vijf dagen voor aanvang van de werkzaamheden ongeschikt te worden gemaakt om de huismussen de kans te bieden een alternatieve nestplaats te bezetten, buiten de verstoringcontour van de werkzaamheden. Daarnaast mag er ook niet natuurvrij gemaakt worden ten tijde van een vorstperiode, omdat de huismussen hun nest dan gebruiken als schuilplaats. Het ongeschikt maken van de nestplaats kan op verschillende manieren worden uitgevoerd en vindt altijd onder begeleiding van een deskundig ecooloog, die aantoonbaar ervaring heeft in het natuurvrij maken op de wijze zoals beschreven. De eerste rij dakpannen kunnen worden verwijderd of allemaal tegelijkertijd, de dakpannen op tochtstand te plaatsen alsmede het afdichten van de toegangswegen met vogelschroot en fijnmazig ijzergaas. De ecooloog ter plaatse bepaalt op expert judgement de uiteindelijke manier van natuurvrij maken.

Gewone dwergvleermuis

Het ongeschikt maken van de zomerverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis vindt eveneens uiterlijk vijf dagen plaats voorafgaand aan de uitvoering van de werkzaamheden. De verblijfplaats wordt onder ecologische begeleiding ongeschikt gemaakt tijdens de daglichtperiode wanneer het twee avonden voor het ongeschikt maken minimaal 8 graden Celsius is gebleven gedurende de eerste vier uur na zonsondergang. Tevens mag er alleen ongeschikt gemaakt worden indien het tijdens de uitvoering van deze werkzaamheden en de twaalf uur erna niet regent of gaat regenen. Onder ecologische begeleiding door een ter zake kundige ecooloog die aantoonbaar ervaring heeft op het gebied van deze manier van natuurvrij maken, worden er gevelpannen verwijderd en/of worden er gaten in de spouwmuur geboord om op deze manier toch te creëren. Hierdoor wordt het onaantrekkelijk om er voor de gewone dwergvleermuis in te verblijven.

Tijdelijke compensatie

Huisumus

Voor iedere nestplaats van de huismus die er verloren gaat, dienen er conform het meest actuele Kennisdocument BIJ12 van de huismus twee vervangende nestplaatsen te worden aangeboden. Dit houdt in dit geval in tenminste 24 vervangende nestvoorzieningen realiseren ten behoeve van de huismus onder leiding van een deskundig ecooloog. De vervangende nestkasten dienen binnen 200 meter van het onderzoeksgebied te worden opgehangen. Daarnaast dienen de huismuskasten zo hoog mogelijk te worden opgehangen, maar op tenminste drie à vier meter hoogte, en met een minimale broedruimte voor de huismus à 15 x 8 cm. De invliegopeningen dienen eveneens 50 cm uit elkaar te liggen indien het aan de voorzijde van de nestkast bevindt, of minder indien de ingangen

gesitueerd zijn aan de zijkant. De voorkeursgevel is de noord- of oostzijde om de kasten op te hangen gezien hier de kans op hittestress tijdens zomerperiodes voor de huismus geringer is.

Figuur 5 externe huismuskasten opgehangen nabij het projectgebied (rode sterren) (bron: Activiteitenplan soortbescherming van Lycens)

Gewone dwergvleermuis

Ter compensatie van de verloren gegane zomerverblijfplaats dient er voor de gewone dwergvleermuis tenminste vier externe, houtbetonnen / stenen vleermuiskasten opgehangen te worden ter overbrugging van de sloop- en nieuwbouwfase. Vervangende vleermuiskasten moeten minimaal voor de start van de kraamperiode al hangen (voor 15 mei) en dan tenminste zes maanden voor het ongeschikt maken van de verblijfplaatsen aan de gevel aangebracht zijn onder begeleiding van een deskundig ecooloog. Tevens horen de kasten binnen 200 meter van het plangebied opgehangen te zijn, maar altijd buiten de verstoringsscontour van de werkzaamheden. Ook dienen de vleermuiskasten van duurzaam materiaal vervaardigd te zijn, vrij te zijn van kunstmatige lichtverstoring, zo hoog mogelijk aan de (kop) gevel opgehangen te zijn (maar tenminste op vier meter hoogte) en over een vrije in- en uitvliegroute te beschikken.

Figuur 6: locaties van de vier vleermuiskasten voor de gewone dwergvleermuis (rode sterren) (bron: Activiteitenplan soortbescherming van Lycens)

Permanente mitigatie

Huismus

In de nieuwbouw in het westen van het onderzoeksgebied worden twaalf permanente kasten (waarin twee nestplaatsen per kast aanwezig zijn) gerealiseerd aan beide kapse kanten (zes om zes). Daarnaast wordt het vogelschroot twee panlatten opgeschoven zodat de onderste twee rijen dakpannen van de nieuwbouw toegankelijk zijn voor de huismussen. Dit geldt hetzelfde voor de oostkant van het onderzoeksgebied. Dit vindt plaats onder begeleiding van een ter zake kundige ecooog op het gebied van de huismus alsmede op basis van het meest actuele Kennisdocument Huismus van BIJ12. De permanente kasten dienen zo hoog mogelijk opgehangen te worden, maar op tenminste vier meter hoogte, met een minimale broedruimte 15x8 cm en dienen op basis van de vliegopeningen minimaal 50 cm uit elkaar te liggen.

Gewone dwergvleermuis

In de nieuwbouw worden in de zes woningen in het westen van het onderzoeksgebied vier permanente inmetse kasten geplaatst en in de vijf woningen in het oosten van het onderzoeksgebied worden eveneens vier inmetse kasten geplaatst om potentiële verblijfplaatsen van vleermuizen te bevorderen. Op elke windrichting worden twee inmetse kasten geplaatst conform het Kennisdocument Gewone Dwergvleermuis van BIJ12 en onder begeleiding van een deskundig ecooog, om op deze manier verschillende microklimaten te kunnen aanbieden.

Figuur 7: locaties van de inmetselekasten voor de gewone dwergvleermuis (gele sterren) (bron: Activiteitenplan soortbescherming door Lycens)

Daarnaast worden er, losstaand van de inmetselekasten voor o.a. de gewone dwergvleermuis, ook open stootvoegen gemaakt in de spouwmuur onder leiding van een deskundig ecooloog en conform het meest actuele Kennisdocument Gewone Dwergvleermuis van BIJ12. Er dient in ieder geval één open stootvoeg gemaakt te worden op elke windrichting, en dit dient zowel in het westen als het oosten van de nieuwbouw toegepast te worden ten opzichte van het onderzoeksgebied.

3.1 Alternatievenafweging

De sloopwerkzaamheden zijn gebonden aan deze bebouwing gezien de aanwezige ruimte benodigd voor dit project en dus aan deze locatie.

Het huidige schoolgebouw is specifiek ontwikkeld als schoolgebouw en is ongeschikt om er een andere functie aan toe te kennen, zoals woningen. Om ruimte voor elf wooneenheden te kunnen realiseren, is de sloop noodzakelijk van het schoolgebouw.

De werkzaamheden binnen het onderzoeksgebied worden zorgvuldig uitgevoerd, zodat ten tijde van de sloop, er voldoende uitwijkmogelijkheden voor de huismus en gewone dwergvleermuis zijn gerealiseerd rondom het projectgebied en er onder ecologische begeleiding de te slopen bebouwing natuurvrij wordt gemaakt. Daarnaast wordt er ook voldoende gewenningsperiode gehanteerd om de beschermde soorten de externe huismus- en vleermuiskasten te laten ontdekken. Ook wordt er in de nieuwbouwsituatie overgecompenseerd voor de huismus en gewone dwergvleermuis, zodat de staat van instandhouding van de soorten gewaarborgd blijft.

Door rekening te houden met de kwetsbare periodes en voldoende alternatieve verblijfplaatsen aan te bieden voor huismus en gewone dwergvleermuis wordt zoveel als mogelijk rekening gehouden met aanwezige beschermde soorten en worden effecten zoveel als mogelijk beperkt. Voor de ingreep bestaat geen andere bevredigende oplossing.

3.2 *Belangenafweging*

De ontheffinghouder geeft in de aanvraag aan te werken in het belang van volksgezondheid of openbare veiligheid, genoemd in artikel 3.3, lid 4, sub b van de Wnb. Daarnaast wordt aangegeven te werken in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten genoemd in artikel 3.8, lid 5, sub b van de Wnb.

Volksgezondheid of openbare veiligheid (of andere dwingende redenen van groot openbaar belang)

De elf wooneenheden worden gerealiseerd in het kader van openbare veiligheid en dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard. De momenteel leegstaande school vormt een aantrekkelijk doelwit voor kraak en vandalisme. In de huidige situatie heeft het schoolgebouw haar onderwijsfunctie verloren. De sociale controle is dan ook gering ten opzichte van dit gebouw. Dit kan zorgen voor onveilige situaties ter plaatse. Daarnaast kampt de gemeente Noordenveld, evenals de rest van Nederland, met een woningtekort. De realisatie van de nieuwe wooneenheden is daarom noodzakelijk om het tekort aan woningen tegen te gaan binnen de gemeente. Wegens de ligging binnen de bebouwde kom en de al aanwezige woningen rondom de school is het wenselijk om de nieuwbouw op deze locatie te gaan realiseren.

Wij kunnen instemmen met de in de aanvraag beschreven belangen. De genoemde belangen vormen een voldoende onderbouwing om het optreden van (beperkte) negatieve effecten op de aangevraagde soorten te rechtvaardigen.

3.3 *Staat van instandhouding*

Huismus

De landelijke staat van instandhouding van de huismus is beoordeeld als matig ongunstig waar het gaat om populatie en verspreiding. Het leefgebied en toekomstperspectief van de huismus is wel gunstig (www.sovon.nl). Uit de Vogel- en Habitatrichtlijn-rapportage 2019 (Adams et al., Wageningen University & Research, 2020) blijkt dat de landelijke populatie broedparen wordt geschat op 600.000-1.000.000. De laatste jaren vertoont de populatie in Drenthe een kleine toename (www.sovon.nl).

Daarnaast worden de woningen voorafgaand aan de werkzaamheden ongeschikt gemaakt voor de aanwezige fauna. Hierdoor wordt voorkomen dat de huismussen tijdens het broedseizoen worden verstoord. Door de aan te brengen permanente mitigatie in de vorm van het opschuiven van vogelschroot met een paar panlatten, inbouwkasten voor de huismus en voldoende alternatieven in de omgeving tijdens de sloop- en bouwfase, zal de huismuspopulatie zich in de toekomst kunnen uitbreiden en van de werkzaamheden geen schade ondervinden. Ook wordt er in de nieuwbouw situatie gezorgd voor voldoende schuilmogelijkheden voor de huismus. Dit biedt kansen voor de lokale staat van instandhouding van de huismus om zich gunstig te ontwikkelen. Negatieve effecten op de staat van instandhouding van de huismus worden daarom niet verwacht.

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is in Nederland de meest algemeen voorkomende vleermuisensoort. De populatie wordt geschat op 300.000 tot 600.000 individuen (Ottenburg & Van Swaay, red., 2014). Uit Adams et. al (2019) blijkt dat het verspreidingsgebied van de gewone dwergvleermuis gunstig is, maar dat (de trend van) de staat van instandhouding onbekend is. De soort heeft mogelijk veel te lijden van na-isolatieprojecten en is daardoor kwetsbaar.

Tijdens de werkzaamheden wordt rekening gehouden met de kwetsbare periode van de gewone dwergvleermuis, gezien de aangetroffen verblijfplaats gebruikt wordt als zomerverblijfplaats. Er worden daarnaast handelingen achterwege gelaten of extra maatregelen getroffen om te zorgen dat de werkzaamheden geen nadelige effecten hebben op de aanwezige fauna. Er worden vervangende verblijfplaatsen gerealiseerd, zowel tijdens de sloop- en bouwfase alsmede in de nieuwbouw situatie (in metselkasten en open stootvoegen toegang gevend tot de spouwmuur), waardoor er geen afbreuk plaatst vindt met betrekking tot de staat van instandhouding van de beschermde soort. Negatieve effecten op de staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis worden daarom niet verwacht.

3.4 Zorgplicht en broedseizoen

Naast de soorten waarvoor de ontheffinghouder de ontheffing heeft aangevraagd kunnen ook andere soorten worden aangetroffen tijdens de uitvoering van de werkzaamheden.

Artikel 1.11 van de Wnb gebiedt een ieder voldoende zorg in acht te nemen voor Natura 2000-gebieden, bijzondere nationale natuurgebieden en voor in het wild levende planten en hun directe leefomgeving. Activiteiten of werkzaamheden die leiden tot negatieve effecten op gebieden of specifieke plant- of diersoorten dienen achterwege gelaten te worden, of zo uitgevoerd te worden waardoor de effecten worden beperkt of ongedaan gemaakt.

Naast de zorgplicht dient de ontheffinghouder ook rekening te houden met het broedseizoen van vogels. Werkzaamheden die een negatief effect kunnen hebben op het broedsucces van vogels dienen uitgesteld te worden. Een ecologisch deskundige dient vast te stellen dat het broedseizoen voor de in het plangebied aanwezige vogelsoorten ten einde is.

4. Conclusie

Gelet op vorenstaande besluiten wij ontheffing van de Wnb te verlenen. Aan deze ontheffing zijn de voorschriften verbonden zoals vermeld in het besluit.